

**การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

**The Development Efficiency Model of Internal Quality Assurance
Management in The Secondary School under The Office of
Basic Education Commission**

สุชาดา สุขบำรุงศิลป์¹, ภารดี อนันต์นาวิ² และ สถาพร พงษ์พิบูล³
Suchada Sukbamrungsil¹, Paradee Anannawee² and Sataporn Pruettikul³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย 2) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟาย สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่เจาะจงเลือก (purposive sampling) จำนวน 17 คน 3) ตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (I.R.)

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดการองค์การ 3) การนำ 4) การควบคุม 5) การปรับปรุง และจากองค์ประกอบ จะมีรายละเอียด รวมทั้งสิ้น 132 ประเด็น
2. การตรวจสอบรูปแบบ พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทั้ง 5 องค์ประกอบ

คำสำคัญ: รูปแบบ/ การบริหารจัดการ/ ประกันคุณภาพภายใน

¹ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Ph.D. Student, Educational Administration Program, Faculty of Education, Burapha University

² รองศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยบูรพา, อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

² Assoc. Prof., Faculty of Education, Burapha University, Advisor

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

³ Asst. Prof., Department of Educational Administration, Faculty of Education, Burapha University, Co- Advisor

Corresponding Author E-mail: sukbamrungsil@gmail.com

Abstract

The objectives of the research study were to develop an efficiency model of internal quality assurance management in the secondary school under the Office of Basic Education Commission. The research and development procedure was divided into 3 steps: 1) review related literature to identify the conceptual framework, 2) development efficiency model by using Delphi Technique participated by 17 experts whom selected by purposive sampling, 3) the validate a model was used by focus group discussion from 8 administrators in Basic Education Schools. The statistics of data analysis were median (*Mdn.*) and interquartile range (*I.R.*).

The research results of the study reveal those:

1. The efficiency model of internal quality assurance management in the secondary school consisted of 5 components: 1) planning, 2) organizing, 3) leading, 4) controlling 5) improving and 132 issues.

2. The inspection found that validated model were appropriate and possible for the operation of all 5 components.

Keyword: A model, The Management, Internal quality assurance

บทนำ

ปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง จึงทำให้คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการ อาจมีความแตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) การประกันคุณภาพการศึกษามีความจำเป็นต่อประเทศ เห็นได้จากการที่ระบุไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 คือการกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรมให้เกิด “ความรู้คู่คุณธรรม” จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งนำไปสู่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา คือ ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

ที่ผ่านมาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษายังคงมีปัญหา จากรายงานการวิเคราะห์การพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้รองรับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ม.ป.ป., น. 23-30) ในด้านปัญหาของระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบปัญหา คือ ความไม่สอดคล้องกันของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบ

ประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ความไม่พร้อมของสถานศึกษาในด้านภาระงบประมาณ ภาระด้านเอกสาร ปัญหาคุณภาพของผู้ประเมิน และปัญหาเกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกหลายข้อในทุกระดับและประเภทการศึกษาไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และไม่ยืดหยุ่น มีตัวบ่งชี้ย่อยที่กำหนดรายละเอียดมากเกินไป ไม่สามารถสะท้อนคุณภาพและบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาได้จริง สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาการประกันคุณภาพ มีรูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพ เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบประกันคุณภาพ อันจะเป็นการช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนา ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะการคิด มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ สามารถนำไปศึกษาต่อ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการ วิธีการ และการปรับปรุงระบบใหม่ของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพ โดยมี 5 องค์ประกอบ คือ การวางแผน การจัดการองค์การ การนำ การควบคุม และการปรับปรุงคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษาว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการศึกษาจากหนังสือ วารสาร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพทั้งในและต่างประเทศ ศึกษาแนวคิดรูปแบบของบุญชม ศรีสะอาด (2535), วาโร เฟ็งสวัสดี (2553) และ Mason & Khedourri

(1985) แนวคิดการบริหารจัดการของสมคิด บางโม (2558), วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2557), Robbins & Coulter (2007) และ Bateman & Snell (2013) และจากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและร่างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำร่างรูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 1 มาศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) 3 รอบ สอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 จัดเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พยายามคงรูปภาษาสำนวนเดิมไว้ จากนั้นจำแนกเป็นข้อ แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในแบบสอบถามรอบนี้ ผู้วิจัยกำหนดช่องเหตุผลเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และแบบสอบถามฉบับที่ 3 นำข้อความความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากแบบสอบถามในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) ของแต่ละข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ใช้การวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) พิจารณาคัดเลือกข้อความที่มีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) 1.50 ลงมา ถือว่าผ่านเกณฑ์ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2535, น. 23-24)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง ด้วยการนำรูปแบบการการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 นำมาสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถนำรูปแบบการการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 8 คน โดยการสนทนากลุ่ม อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอน	การดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์	ผลที่ได้รับ
1. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย	ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	หนังสือ วารสาร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกัน	การวิเคราะห์เนื้อหา	ร่างรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายใน

ขั้นตอน	การดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์	ผลที่ได้รับ
		คุณภาพทั้งในและต่างประเทศ		
2.การพัฒนารูปแบบการการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ	การนำร่างรูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 1 มาศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique)	ผู้บริหารการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 17 คน	คำมัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (I.R.)	รูปแบบการการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา	การสนทนากลุ่ม (Focus group) อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ใช้ จากข้อมูลเชิงคุณภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่อำนาจปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 8 คน	การวิเคราะห์เนื้อหา(Content analysis)	รายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดการองค์การ 3) การนำ 4) การควบคุม 5) การปรับปรุงคุณภาพ

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ จากการเดลฟาย

องค์ประกอบ	รอบที่ 2		รอบที่ 3	
	<i>Mdn.</i>	<i>I.R.</i>	<i>Mdn.</i>	<i>I.R.</i>
1. การวางแผน	5.00	0.15	5.00	0.00
2. การจัดการองค์การ	5.00	0.10	5.00	0.03
3. การนำ	5.00	0.00	5.00	0.00
4. การควบคุม	5.00	0.07	5.00	0.00
5. การปรับปรุงคุณภาพ	5.00	0.25	5.00	0.00
รวม	5.00	0.11	5.00	0.01

โดยแต่ละองค์ประกอบ มีประเด็นย่อย รวมทั้งสิ้น 132 ประเด็น มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน (Planning) มีการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 9 ประเด็น 2) การพิจารณาปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย 6 ประเด็น 3) การเลือกวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 3 ประเด็น 4) การจัดทำแผนและแผนประจำปี 8 ประเด็น และ 5) การประเมินแผน 7 ประเด็น รวม 33 ประเด็น โดยทุกประเด็นมีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) ต่ำกว่า 1.50 ทุกประเด็น

1.2 ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) มีการดำเนินงานประกอบด้วย 1) การจัดโครงสร้างองค์การ 3 ประเด็น 2) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การจัดทำคู่มือ เกณฑ์ แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา/ ผู้ปกครอง/ ชุมชน 19 ประเด็น และ 3) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ 7 ประเด็นรวม 29 ประเด็น โดยทุกประเด็นมีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) ต่ำกว่า 1.50 ทุกประเด็น

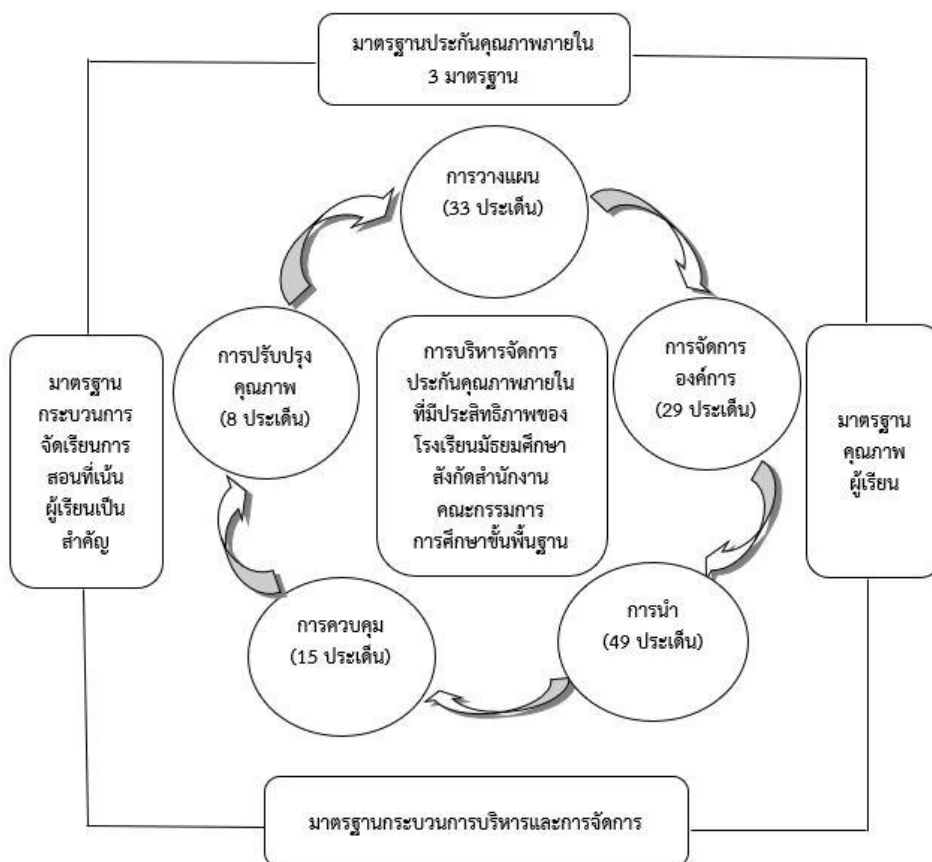
1.3 ด้านการนำ (Leading) มีการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การจูงใจ 12 ประเด็น 2) การสั่งการ 4 ประเด็น 3) การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพ ผู้เรียน มาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 21 ประเด็น 4) การให้คำแนะนำและนิเทศ 4 ประเด็น 5) การประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์การ 3 ประเด็น และ 6) การสื่อสาร 4 ประเด็นรวม 48 ประเด็น โดยทุกประเด็นมีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) ต่ำกว่า 1.50 ทุกประเด็น

1.4 ด้านการควบคุม (Controlling) มีการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การวัดผล 6 ประเด็น 2) การเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ 2 ประเด็น และ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการรายงานผล 6

ประเด็นรวม 14 ประเด็น โดยทุกประเด็นมีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) ต่ำกว่า 1.50 ทุกประเด็น

1.5 ด้านการปรับปรุงคุณภาพ (Improving) มีการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การปรับปรุงการปฏิบัติงาน 2 ประเด็น 2) การวางแผนระยะต่อไป 1 ประเด็น และ 3) การเตรียมรับการประเมินภายนอก 5 ประเด็น รวม 8 ประเด็น โดยทุกประเด็นมีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) ต่ำกว่า 1.50 ทุกประเด็น

2. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการสนทนากลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ มีการเสนอแนะเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงบางประเด็นในองค์ประกอบย่อยบางข้อ ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 องค์ประกอบ 134 ประเด็น ได้แก่ การวางแผน (Planning) 33 ประเด็น การจัดการองค์การ (Organizing) 29 ประเด็น การนำ (Leading) 49 ประเด็น การควบคุม (Controlling) 15 ประเด็น และการปรับปรุงคุณภาพ (Improving) 8 ประเด็น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้บริหารสถานศึกษา

อภิปรายผล

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีกระบวนการ วิธีการ และการรื้อปรับระบบใหม่ มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน (Planning) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการวางแผนที่มีกระบวนการ วิธีการ และการรื้อปรับระบบใหม่ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การพิจารณาปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย 3) การเลือกวิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 4) การจัดทำแผนและแผนประจำปี และ 5) การประเมินแผน รวมทั้งสิ้น 33 ประเด็น โดยทุกประเด็น มีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) เท่ากับ 0.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหาร เป็นกระบวนการในการกำหนดวิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและข้อผิดพลาด ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี องค์การมีกรอบทิศทาง การปฏิบัติงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของสัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2560, น. 407) ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการบริหารงานเพราะเป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการวางแผนที่สำคัญดังนี้ การวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา การประเมินเป้าหมายและทางเลือก การเลือกเป้าหมายและแผนงาน การจัดทำแผนและแผนประจำปี การดำเนินการตามเป้าหมายและแผนงาน การติดตามความก้าวหน้าและการควบคุม และการประเมินผลแผน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุตา ประเคนรี (2555) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาล ในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่า การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 นั้นจะเพิ่มขึ้น หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่สูงขึ้น เช่น การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์ มีการวางแผนงานของสถานศึกษา

1.2 ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการจัดการองค์การที่มีกระบวนการ วิธีการ และการรื้อปรับระบบใหม่ ประกอบด้วย 1) การจัดโครงสร้างองค์การ 2) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และ 3) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งสิ้น 29 ประเด็น โดยภาพรวมมีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) เท่ากับ 0.00 ยกเว้น การจัดโครงสร้างบริหารงานการประกันคุณภาพภายในเป็นฟังก์ชันแบบ Matrix Structure การบริหารงานแบบไขว้กันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีโอกาสทำงานได้มากกว่าหนึ่งหน้าที่ มีค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) เท่ากับ 1.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริหารงานฟังก์ชันแบบ Matrix Structure อย่างมีประสิทธิภาพได้ อาจส่งผลสะท้อนกลับทำให้โรงเรียนยังมีความขัดแย้งมากขึ้น

บุคลากรสับสนและเครียด เนื่องจากการบริหารงานแบบไขว่กันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ไม่รู้ว่าจะต้องรายงานใคร เหมือนกับว่ามีผู้บังคับบัญชามากกว่าหนึ่งคน ในส่วนของภาพรวมทุกประเด็นที่มีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) เท่ากับ 0.00 นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดองค์การเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จขององค์การ เนื่องจากการจัดองค์การเป็นงานที่ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพ และจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ Robbins & Coulter (2007, p. 141) ที่กล่าวว่า การจัดการองค์การเป็นกระบวนการในการจัดโครงสร้างขององค์การ ซึ่งครอบคลุมเรื่องการแบ่งงานตามลักษณะงานและหน่วยงาน การกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์การ การจัดกลุ่มงาน การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มและหน่วยงาน การกำหนดสายการบังคับบัญชาและการจัดสรรทรัพยากรขององค์การให้กับหน่วยงานต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีศักดิ์ ไทยประดิษฐ์ (2545) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนและกระบวนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพนักเรียนในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่าโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพนักเรียน มีกระบวนการบริหารจัดการองค์การอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการนำ (Leading) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการนำที่มีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือปรับระบบใหม่ ประกอบด้วย 1) การจูงใจ 2) การสั่งการ 3) การดำเนินระบบประกันคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา 3 มาตรฐาน 4) การให้คำแนะนำและนิเทศ 5) การประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์การ และ 6) การสื่อสาร รวมทั้งสิ้น 48 ประเด็น โดยทุกประเด็นมีค่ามัธยฐาน (*Mdn.*) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (*I.R.*) เท่ากับ 0.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการนำนั้น แรงจูงใจก่อให้เกิดประสิทธิภาพของงาน การสั่งการเป็นทักษะสำคัญในการบริหารสั่งการและกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองเพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นตัวบ่งชี้ว่าโรงเรียนมีการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ในส่วนของการให้คำแนะนำและนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญเพราะเป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรในโรงเรียนได้ร่วมมือกันในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน ในการประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์การเพื่อให้เกิดความคิดความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลา และกิจกรรมที่ต้องทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยไม่ทำให้เกิดความสับสน ส่วนการสื่อสารเป็นกระบวนการสำคัญช่วยให้การอำนวยความสะดวกดำเนินไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนำที่กล่าวมาทั้งหมด สอดคล้องกับแนวคิดของ Robbins & Coulter (2007, p. 6) ที่กล่าวว่า การนำ หมายถึง การสั่งการและจูงใจให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การรวมทั้งการใช้รูปแบบของความเป็นผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Townsend (1997, p. 311) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ พบว่า

สมาชิกของโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เชื่อว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพคือ บุคลากรมีคุณภาพ มีจุดมุ่งหมายของโรงเรียนที่ชัดเจน มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีบรรยากาศที่ดีในการเรียน

1.4 ด้านการควบคุม (Controlling) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการควบคุม ที่มีกระบวนการ วิธีการ และการรื้อปรับระบบใหม่ ประกอบด้วย 1) การวัดผล 2) การเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ และ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการรายงานผล รวมทั้งสิ้น 14 ประเด็น โดยทุกประเด็นมีค่ามัธยฐาน (Mdn.) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (I.R.) เท่ากับ 0.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวัดผล การเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลและการรายงานผล จะทำให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงงานการประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด บางโม (2558) ที่กล่าวว่า การควบคุมหมายถึงการตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้และได้มาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วแนะนำปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนและมาตรฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญลือ มูลสวัสดิ์ (2546) ที่ได้ศึกษาระบบการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า โรงเรียนวางแผนการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและใช้วิธีการที่หลากหลาย ควบคุมมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษา การบริหารจัดการ การจัดการการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นำผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.5 ด้านการปรับปรุงคุณภาพ (Improving) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการปรับปรุงคุณภาพ ที่มีกระบวนการ วิธีการและการรื้อปรับระบบใหม่ ประกอบด้วย 1) การปรับปรุงการปฏิบัติงาน 2) การวางแผนระยะต่อไป และ 3) การเตรียมรับการประเมินภายนอก รวมทั้งสิ้น 8 ประเด็น โดยทุกประเด็นมีค่ามัธยฐาน (Mdn.) เท่ากับ 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (I.R.) เท่ากับ 0.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารยุคปัจจุบันวิธีการที่จะช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้า วิธีการหนึ่งที่ใช้ในการบริหารคือการบริหารด้านคุณภาพ ซึ่งการปรับปรุงคุณภาพถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในด้านคุณภาพ ดังเช่น วงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมิน การนำผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพ และหลักการคุณภาพ 3 ประการของ Juran (Juran's Quality Trilogy) (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2557) โดย Juran ได้เสนอแนวทางใหม่ในการจัดการเกี่ยวกับคุณภาพประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การวางแผนคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งการปรับปรุงคุณภาพมีกระบวนการปรับปรุงคุณภาพ ตามแนวทางการบรรลุคุณภาพของ Feigenbaum (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2556, น. 337) ดังนี้ 1) การเลือกสิ่งที่จะปรับปรุง หมายถึงการพิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่ควรทำการปรับปรุง 2) จัดทีมเพื่อการปรับปรุงคุณภาพ หมายถึง การจัดทีมที่เกี่ยวข้อง

กับการแก้ไขปัญหาและทำการปรับปรุง ทีมงานแต่ละกลุ่มอาจรับผิดชอบต่อการปรับปรุงด้านใดด้านหนึ่ง 3) การกระทำที่ดีที่สุด การกำหนดว่าจะปรับปรุงอย่างไรเพื่อให้เกิดผลการทำงานที่ดีที่สุด 4) วิเคราะห์การทำงานในปัจจุบัน หมายถึง การพิจารณาปัญหาที่พบในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการทำงาน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ บุคลากร วิธีการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ข้อจำกัดต่าง ๆ 5) ศึกษาการทำงานอนาคต โดยมีการจัดทีมนำร่องในการทำงานตามแบบใหม่เพื่อเพิ่มคุณภาพขึ้นเพื่อจะทราบข้อบกพร่องและปรับปรุงก่อนนำมาใช้จริง และ 6) ดำเนินการจัดการปรับปรุง หมายถึง การปรับปรุงการทำงานในส่วนที่เพิ่มขึ้นมาเพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันและมีการปรับปรุงทั้งตัวผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ ศิริเมือง (2555) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพตามวงจรคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท พบว่า การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนมีการนำผลการตรวจสอบและประเมินมาจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ 2) โรงเรียนนำผลการตรวจสอบและประเมิน มาใช้วางแผนจัดทำโครงการกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) จากผลการตรวจสอบและประเมิน โรงเรียน มีการกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข 4) ผู้บริหาร ครู บุคลากร รับทราบจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา จากผลการตรวจสอบและประเมิน มีการร่วมมือกันในการวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brooks (1996) ที่ศึกษาการรับประกันคุณภาพและการวางแผนการปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียนการศึกษาพิเศษ พบว่า การศึกษาทั่วไปและการศึกษาพิเศษได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการปรับปรุงคุณภาพและการตรวจสอบจากภายนอก เช่นเดียวกับผลจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาและส่งผลไปสู่ผู้เรียน

2. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) ผลการตรวจสอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยในด้านการวางแผน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การพิจารณาปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย 3) การเลือกวิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 4) การจัดทำแผนและแผนประจำปี และ 5) การประเมินแผน เช่นเดียวกับรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างจากผู้เชี่ยวชาญ โดยลดประเด็น การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สังคม ประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกสู่ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเห็นว่าอยู่ในประเด็น การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของโรงเรียนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สังคม ประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ตลอดจนข้อจำกัดหรือภาวะคุกคามต่าง ๆ (Threat) ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกขององค์กร และเพิ่มประเด็นการรายงานผลการประเมินแผนให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้รับทราบผลการประเมิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรายงานผลการประเมินแผนให้กับผู้มีส่วน

ได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้รับทราบผลการประเมิน เป็นการสะท้อนข้อมูลกลับไปให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เนื่องจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดทางเลือก วิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการวางแผน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวางแผนเป็นงานหลักและสำคัญในการบริหารของหน่วยงานในทุกระดับ เนื่องจากเป็นตัวกำหนดทิศทางขององค์กร เป้าหมาย วิธีดำเนินการ เป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญนำไปสู่ความสำเร็จของงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2543) ที่กล่าวว่า หลักการและกระบวนการบริหารเป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอเพื่อให้การทำงานได้ผลและมีคุณภาพ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบหาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงโดยมุ่งหวังให้มีการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Neville (1998) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการส่งเสริมการวางแผนในโรงเรียน พบว่า การนำกิจกรรมประกันคุณภาพไปใช้ในการวางแผนโรงเรียนได้รับการสนับสนุน ความร่วมมือ ความสนใจ การยกย่องจากผู้มีส่วนร่วมงานเป็นอย่างดี

2.2 การจัดการองค์การ (Organizing) ผลการตรวจสอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยในด้านการจัดการองค์การ ประกอบด้วย 1) การจัดโครงสร้างองค์การ 2) การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และ 3) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เช่นเดียวกับรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างจากผู้เชี่ยวชาญ โดยในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการจัดการองค์การ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดองค์การเป็นการจัดวางโครงสร้างองค์การเพื่อรองรับการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ จัดให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานตามความถนัดหรือตามความเหมาะสม จัดคนให้เหมาะสมกับงาน จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Certo & Certo (2006) ที่กล่าวว่า การจัดองค์การว่าเป็นการมอบหมายงานอันเกิดจากการวางแผนงานให้บุคลากรหรือกลุ่มบุคลากรภายในองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ เชื้อเจ็ดตน (2550) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเวียงป่าเป้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษา จะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2.3 ด้านการนำ (Leading) ผลการตรวจสอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยในด้านการนำ ประกอบด้วย 1) การจูงใจ 2) การสั่งการ 3) การดำเนินระบบประกันคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3 มาตรฐาน

ได้แก่ มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานกระบวนการจัดเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การให้คำแนะนำและนิเทศ 5) การประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร และ 6) การสื่อสาร เช่นเดียวกับรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างจากผู้เชี่ยวชาญ โดยเพิ่มประเด็น การสื่อสารที่รวดเร็วและถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการสื่อสารภายในองค์กรที่รวดเร็ว ถูกต้องชัดเจน จะส่งผลให้การปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นไปอย่างรวดเร็วและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน บุคลากรในองค์กรเกิดความพึงพอใจ และเข้าใจนโยบายได้อย่างชัดเจน และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน โดยในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการนำ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนำมีผลต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ รวมถึงความสำเร็จขององค์กร โดยการนำเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การบริหารองค์กรเกิดประสิทธิภาพ เป็นองค์ประกอบที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนาชัย สุขวิช (2556, น. 81) ที่กล่าวว่า การนำเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งต้องใช้การประสานงาน การสื่อสารที่ดี การจูงใจในการทำงาน ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม ลดความขัดแย้งและความตึงเครียดในองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2553) ที่ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพ

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) ผลการตรวจสอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยในด้านการควบคุม ประกอบด้วย 1) การวัดผล 2) การเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ และ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการรายงานผล เช่นเดียวกับรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างจากผู้เชี่ยวชาญ โดยเพิ่มประเด็นและรายละเอียด การรายงานผลการประเมินตนเองประจำปี (Self - Assessment Report : SAR) ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการควบคุม มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการควบคุมเป็นเครื่องชี้วัดความก้าวหน้าขององค์กร ทำให้องค์กรมีเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทำให้รู้ว่างานที่ทำเป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดเอาไว้หรือไม่ รู้ถึงความก้าวหน้าของงานที่ทำ วิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานว่าเป็นวิธีการที่ถูกต้องหรือไม่ และทำให้รู้ว่าการปฏิบัติงานที่มีอุปสรรคอะไร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พัสสิรี ชมพุกำ (2552, น. 220) ที่กล่าวว่า การควบคุม คือกระบวนการที่ผู้จัดการติดตามว่าองค์กรและพนักงานได้ดำเนินการในสิ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ อย่างไร เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับมาที่จะใช้ในการปรับปรุง การ

วางแผน การจัดการและการนำ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Schermerhorn (2005, p. 20) ที่กล่าวว่า การควบคุม หมายถึง กระบวนการวัดผล การทำงานเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

2.5 ด้านการปรับปรุงคุณภาพ (Improving) ผลการตรวจสอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยในด้านการปรับปรุงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การปรับปรุงการปฏิบัติงาน 2) การวางแผนระยะต่อไป และ 3) การเตรียมรับการประเมินภายนอก เช่นเดียวกับรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สร้างจากผู้เชี่ยวชาญ โดยในด้านนี้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการปรับปรุงคุณภาพ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการปรับปรุงคุณภาพเป็นกระบวนการยกระดับคุณภาพงานในองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดแบบจำลองการแก้ไขปัญหาของ Six sigma ที่ประกอบด้วย 5 วัฏจักรที่เรียกว่า DAMIC ซึ่งการปรับปรุงก็เป็นกระบวนการหนึ่ง โดยการนำไปปรับปรุงปฏิบัติจริงต้องได้รับการบริหารอย่างรอบคอบและได้รับการตรวจสอบโดยจะต้องมีการทำโครงการนำร่อง ทีมจะดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาอย่างระมัดระวังเพื่อพิจารณาว่าสิ่งใดอาจเกิดความผิดพลาดและเตรียมพร้อมที่จะป้องกันหรือจัดการความยุ่งยากที่จะเกิดขึ้น (วิระยุทธ ชาติตะกาศกุล, 2557, น. 137) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shokraiefard (2011, p.3) ที่ได้ศึกษาการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีในโรงเรียนวิศวกรรมของมหาวิทยาลัยโบลาส จุดมุ่งหมาย คือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพ เกณฑ์คุณภาพและความหมายในระดับอุดมศึกษา พบว่า วิธีการปรับปรุงที่แตกต่างกันที่ได้รับการใช้ประสบความสำเร็จ ในการปรับปรุงคุณภาพในระบบการศึกษาได้แก่ วงจร PDCA และ EFQM

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1. ด้านการวางแผน (Planning) ในการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนควรวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงบริบทของโรงเรียนเพื่อที่จะได้จัดทำแผนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และเป็นไปตามเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐาน

2. ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) ในการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายใน ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ชัดเจน สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้ทุกคนเข้าใจ เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การนำ (Leading) ในการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายใน ควรสร้างความตระหนัก ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจ สนับสนุนการทำงาน มีการสั่งการและการสื่อสารที่ดี แต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน พร้อมให้คำแนะนำและนิเทศแบบกัลยาณมิตร

4. การควบคุม (Controlling) ในการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายใน ควรดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกประเด็น

5. การปรับปรุงคุณภาพ (Improving) ในการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายใน ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงคุณภาพเพื่อนำรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้และปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่พิเศษ เช่น รูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน : แนวทางการศึกษาและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2535). *เทคนิคการวิจัยแบบ EDRF เทคนิควิเคราะห์นโยบาย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง. (2553). *รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ณรงค์ ศิริเมือง. (2555). *รูปแบบการบริหารงานประกันคุณภาพตามวงจรคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*.
- ทวีศักดิ์ ไทยประดิษฐ์. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโรงเรียนและกระบวนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*.
- ธนาชัย สุขวงนิช. (2556). *ทฤษฎีและแนวคิดการจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ทริปปิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2556). *การจัดการสมัยใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 8 ปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท -ทริบเพิ้ล กรุ๊ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญลือ มูลสวัสดิ์. (2546). *กระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.*
- พัชลีรี ชมพุดำ. (2552). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). “การวิจัยพัฒนารูปแบบ”. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 2(4), 1-16.
- วีระยุทธ ขาตะกาญจน์. (2557). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระศักดิ์ เชื้อเจ็ดตน. (2550). *การบริหารจัดการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเวียงป่าเป้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 2. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- ศรีสุดา ประเคนรี. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาล ในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 8(1), 39-52.
- สมคิด บางโม. (2558). *องค์การและการจัดการองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: บริษัทจูน พับลิชชิง.
- สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์โกศลกิตติอัมพร. (2560). *กรอบแนวคิดการศึกษากว้างแผนและการบริหารแผน. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 4(2), 407.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (ม.ป.ป.). *รายงานการวิเคราะห์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้รองรับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560*. เข้าถึงได้จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1593-file.pdf>.
- Bateman, S., & Snell, A. (2013). *Management: Leading & collaborating in a competitive world*. New York: McGraw-Hill.
- Brooks, E. A. (1996). Quality assurance and improvement planning and the education of special education. *Dissertation Abstracts International*, 60(4), 946-A. UMI No. 7182493.
- Certo, S. C., & Certo, T. S. (2006). *Modern management*. New Jersey: Pearson/ Prentice Hall.
- Mason, M. H., & Khedourri, F. (1985). *Management*. New York: Harper & Row.

- Neville, L. B. (1998). *Quality assurance and improvement planning in two elementary schools: Case studies in Illinois school reform*. Urbana Champaign: Illinois State University.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2007). *Management*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Schermerhorn, John R. Jr. (2005). *Management* (8th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Shokraiefard A. (2011). *Continuous quality improvement in Higher Education A case study in Engineering School of Boras University*. Master of Science with a Major in Quality and Environmental. University of Boras. Sweden.
- Townsend, R. (1997). *Reinventing leadership: Strategies to empower the organization*. New York: Harper Paperbacks.

การอ้างอิงบทความ

สุชาดา สุขบำรุงศิลป์ , ภารดี อนันต์นาวิ, และ สถาพร พงษ์พิบูล. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ

ประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 2(3), 17-33.

สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/242211>